

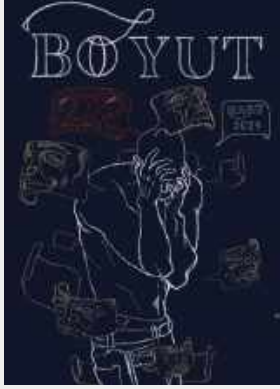
BOYUT

MART
2024

İÇİNDEKİLER

MART YAZARLAR 2024

Kapak Çizimi

Berjin Akın

Editör

Merve Çakır
Duru Yavuz

Danışman Öğretmen

Dilek Ünek
Arzu Güleçyüz

Layout Editörü

Öykü Korkutan
Ecrin Küçük

Editörden - Duru Yavuz
Bahanen Yok - Merve Çakır
Laf-ü Güzaf - Elif Sude Yanık
Yolculuk... - Bahri Çağrı Toygar
Ata'm - Alya Salan
Tükenmez Bahaneler - Alara Savcı
Okyanus - Derin Avcı
Kurtarıcı - Umur Bilgiç
Yolunda - Ecrin Küçük
Defter - Yiğithan Akkuş
Bahanenin de Böylesi - Zeynep Nadide Karasu
Yılın İlk Bahanesi - Zeynep Alya Yıldız
Bahane Olmak - Begüm Çakmak
Kış Güneşi - Berfin İrem Kaya
Masumiyetime Mektup - Burcu Naz Apaydın
Dedesinin Gülü - Ceylin Aktan

Görsel Çalışmalar

Melis Köstü
Ezgi Ağır
Berjin Akın
Esin Tombuş
Merve Çakır
Ceylin Kulaksız
Baran Çiftçi
Elif Delfin Altınöz
Elif Polat
Bilge Sarıaslan
Öykü Korkutan

Boyut Yazar Kadrosu

Duru Yavuz
Merve Çakır
Elif Sude Yanık
Aral Karadayı
Alara Garipağaoğlu
Alya Salan
Alara Savcı
Derin Avcı
Umur Bilgiç
Ecrin Küçük
Elif Eysan Sarıoğlu
Zeynep Nadide Karasu

3 İllüzyon - Berfe İklim Demirci 20
4 Söylenemeyenler - Defne Oymacı 22
5 Yalvarış - Evin Çakmak 23
6 Gizemli Renklerin Ardında - Havin Ceren Gündoğan 24
8 Karşılaşma - Gülce Doğan 25
9 Yıkılan Duvarlar - Melis Köstü 28
10 Anlamıyorum - Heja Seher Taşlı 29
11 Kuşlar Neden Uçsun ki - Kaan Ege Serin 30
12 Koşuyor - Mazal Aliefendioğlu 32
13 Bilmeden Hapsolmuşuz- Safiye Doğa Varoğlu 35
14 Bahane Gölgesi - Alara Garipağaoğlu 36
15 Sözlüden 10 Almak - Defne Türkdönmez 37

Bahri Çağrı Toygar
Zeynep Alya Yıldız
Begüm Çakmak
Berfin İrem Kaya
Burcu Naz Apaydın
Ceylin Aktan
Berfe İklim Demirci
Defne Oymacı
Evin Çakmak
Defne Türkdönmez
Havin Ceren Gündoğan
Gülce Doğan

Melis Köstü
Heja Seher Taşlı
Kaan Ege Serin
Mazal Aliefendioğlu
Yiğithan Akkuş
Safiye Doğa Varoğlu

Editörden

Gözlerinizi kapatın. Bahaneler arkasına sığınmış bir dünya düşünün, sıra sıra dizilmiş duvarlar dolusu bahane düşünün; kime baksanız yüzünde yalanlar,

sahte gerçeklere yapışmış cevaplar,

dağınık çehrelere dolanmış bahaneler akıyor.

Şimdi gözlerinizi açın, değişen bir şey var mı diye bakın, önümüze dizilmiş onlarca bahane arkasından görebilirsenez tabii.

Aylar ayları kovalarken yıkılmış binalar arasına sıkışan bir yaşını göçükte doldurmuş bebeklere, büzüşmüş derisinden geçmiş okunan yaşlı amcanın ona değer görülmüş maaşıyla bir ayını geçirememesine bahane bulunurken yeni açmış hayat dolu gencecik bir kızın sokakta tek başına yürüyemeyişine bakın. Ülkemizden Avrupa'ya göçen öğrencilerin sayısının birer birer artışına bakın. Her yolsuzluğa kılıf uyduran bahane duvarlarını aşabilirsiniz tabii...

Sorumluluğu her daim başkasında ararken kendimizde suç bulabilirsek tabii.

Aynaya baktığımızda yorgunluk akan gözlerimizin neden bu kadar yaralandığını fark edebilirsek tabii...

Belki de yaz güneşi kadar aydınlık geleceğimizi karartan bahanelere kulak verebilirsek arkalarında yatan acı gerçekleri de görebiliriz.

Göğüs gerebiliriz bizi baskılayan içi boş bahanelere,

nefes alabiliriz birikmişlikler arasından

ve belki de ihtiyacımız olan gerçekliğe dönebiliriz.

Bahanelerin ardı arkasının kesilmediği bugünlerde sanatta bahane olmaz! Boyut dergisi Mart sayısı ile sizinle. İyi okumalar, olur da okumak istemezseniz bir bahane bahşetmenizi dileriz...

Fotoğraf: Esin Tombuş

Bahanen Yok

Merve ÇAKIR

Nerden başlasam bilemiyorum. Uzun bir vedadan sonra selam mı vereyim yoksa her birinde binlerce kez öldüğüm günlerin senin için iyi olmasını mı dileyeyim. Sanırım bu mektup hiçbir zaman sana ulaşmayacağından bunun bir önemi de yok. Ulaşıyorsa da okumakla zamanını harcamazdın. Bu ilk defa hoşuma giderdi çünkü defalarca beni anlamam için sana yalvardıktan sonra bunu bir kez daha yapacak yüzüm yok. Dürüst olmak gerekirse istemiyorum da. Sen ve hayat bir oldunuz, çığlıklarınızla susturdunuz beni. Gitmek nedir bilmezdim, gitmedim. Vedalar bazen son çaredir, kabullenemedim. Lütfen yanlış anlama, bu ne bir özür mektubu ne bir veda ne de bir isyan. Yalnızca fark et istiyorum. Aynaya baktığımda kendinde benim sende gördüğüm vicdansızlığı ve sevimsizliği gör istiyorum. Kendinden en az benim senden ettiğim kadar nefret et istiyorum. Bu beni de kindar ve kötü niyetli biri yapıyorsa varsın yapsın. İnan herkesi sevmekten çok yoruldum. Herkese ikinci bir şans tanıdıktan sonra tek bir şansa dahi layık görülmemek ne kadar acıtıyor tahmin edemezsin. Sen kendinden de kaçarsın çünkü, bahaneler bulur yüzleşmezsin. Büyük bir korkaksın, mutluluktan bile korkarsın. Çok düşünürsün ama anlamazsın çünkü anlayacaklarından da korkarsın. Bana sorarsan derinlerde bir yerde kendine katlanamıyorsun ve bunu bana ve diğer herkese olan nefretinle gizliyorsun. Biliyor musun, çok acıyorum sana. Bir gün nefretinle taşıdığın biri o kötücüllük taşlarını ayağına bağlayıp yalnızlık denizinde boğacak seni. Bunu ben yapamam. Benim nefretim sözde, kalemde, kağıttadır. Kelimelerim kifayetsiz, duygularımın da senin için bir anlam karşılığı yok. Dinlemeyi hiçbir zaman sevmedin, anlamak için de çabaladığın pek söylenemez, hep bahanelerin vardır.

Sustukça öfkemde boğulmaktan, daha da kötüsü unutmaktan çok korkuyorum. Bu satırları kaleme almamın bir diğer sebebi de sana öfkemi her zaman hatırımda tutma arzumdur. Anımsıyor gibiyim bazen ama emin olamıyorum hiçbir zaman. Hatayı kendimde arıyorum çünkü kendime eziyet etmek bir başkasını suçlamaktan daha kolay. Senin için bu durum farklı tabii, kirliliği bir belirsizlik gibi avuçlarımdan akıp giden ve zihnimi huzursuz eden bahanelerin var. Günün

sonunda her daim suçlu ilan edilmekten gerçekten yoruldum, lütfen bu yükü artık sen taşı, olur mu? Son bir ricam var senden, benim için son bir fedakarlık yap. Lütfen kendini bağışlama, ne bileyim pişman ol, kederlen, gözyaşı dök. Senin gözünde seni biraz olsun üzebilecek kadar dahi anlam ifade etmeyen beni ve hayatımı nasıl olur da alt üst edersin. Kötüsün, tek kelimeyle. Başka bir şekilde seni anlatamıyorum. Zaten seni yakacağım ama olur da bir gün bu mektup bir şekilde sana ulaşırsa lütfen yanıt verme. Bir kez olsun beni dinle ve sesini çıkar. Çünkü anlaşılmayı beklemeye de mağdur olduğumu düşünmeye de ne hakkın ne de bahanen var.

İllüstrasyon: Ezgi Ağır

Laf-ü Güzaf

Elif Sude YANIK

Üç maymunu iyi bilirsiniz
Oysa, siz sıkça
Bilmez
Duymaz
ve Görmezsiniz.

Gözleriniz her kapandığında
bir sihirbaz çıkagelir yakınlara
korkusuz, fütursuz, hadsiz.

Sözleriniz lâl olur uçar
hiç söylenmemiş gibi
Zihniniz bulanır, pusar
hiç düşünmemiş gibi
Gereği yoktur zira hafızanın
bilineni her gün yıkıp
olmayı gerçek kılar
sihirbaz
utanmaz, usanmaz, hadsiz.

Sihirbaz sanılanın şapkası
zehre gebedir çokluk,
bilinmez, beklenmedik
ve hadsiz.
fark edersiniz nihayetinde fark etmesine
sihirbazın Alice'in şapkasını değil
cadınının kazanını taşıdığını
ama şimdi zaman dar,
kaplar vakitsiz.

Sihirbazla eğlenirdiniz,
Gülüşleriniz masum, fütursuz ve hadsiz.
Cadı kazanında kaynarken
duymayıp, görmeyip, bilmediğiniz
lakin hissettiğiniz kepçeler
gözyaşlarınızı doldurmakta şimdi
beklenmedik ve çaresiz.

Tavşan çıkmasını beklediğiniz sihirbazın şap-
kası
bugünün değilse
yarının mönüsüne
sizi ayırmış.

Görmediğiniz gözyaşlarınız
ve
duymadığınız çığlıklarınız
maymunları doyuracakmış,
daima acıyla beslenen maymunları,
utanmaz, korkusuz, hadsiz.

YOLCULUK...

Bahri Çağrı TOYGAR

1963 Diyarbakır doğumluydu...

Bismil'de kuytu bir köşede, şehrin dışından gelen kimsenin arasa da bulamayacağı bir alana kurulu küçük bir apartmanda annesi ile yaşıyordu. Öğreniminin geride kalmasıyla hayata atılmıştı fakat içinde yaşadığı kentin yemeğinden başka yemek tatmamış, başka su içmemiş, başka hava solumamıştı.

Çok heyecanlıydı, bu bir gerçektir.

Artık ülkesinin farklı topraklarıyla tanışmak şart olmuştu. Sonraki gün yola çıkmak üzere Ankara'ya билетini almış, eşyalarını toplamış, dışarıdan büyük oranda belli olmasına inat hevesini dizginlemeye çalışıyordu.

— Maaşımı yeni aldım kızım, al bu parayı ihtiyacın olur. Ankara buraya benzemez!

— Meraklanma ben iş bulur bulmaz sana geri ödeyeceğim anne, o da çok sürmez sanıyorum.

Ertesi gün otobüse bindiğinde içinde dayanılmaz bir his belirdi. Anlam veremedi önce tabii, bu kadar heyecanın önüne herhangi bir duygunun geçebileceği fikrini aklından silmişti ama sonra bunun olağan bir duygu olduğunu düşünerek camdan dışarıyı izlemeye koyuldu. Otobüsten indiğinde hava kararmamıştı, saat de gayet erkendi. "İşimi hallederim sonra kiralık, ucuz bir ev bulmaya koyulurum!" diye düşünerek üniversitenin kapılarına göz gezdirdikten sonra içeriye girdi.

— Tünaydın!

— Merhaba hanımefendi size nasıl yardımcı olabilirim?

— Ben gazetede ki yardımcı doçentlik ilanı için gelmiştim, sakıncası yoksa oturabilir miyim?

— Tabii hanımefendi. Özgeçmişinizi teslim aldıktan sonra Rektörümüz İsmail Bey ile başvurunuz hakkında konuşmam gerekiyor.

— Buyurun.

Otururken duvardaki yamuk tabloları, masanın üstündeki kâğıt yığınlarını, duvarlardan sökülmüş boya parçalarının yerde oluşturduğu dağınıklığı iyice fark etti. Beklemekte zorlanıyordu, öğrenimini tamamladığından beri öğretim üyesi olup üniversitede ders vereceği günü iple çekiyordu.

Fakülte sekreteri Aysun Hanım, özgeçmişine hızlıca göz gezdirdikten sonra rektörün kapısını tıklatarak içeri girdiğinde İsmail Bey elleri bıyıklarında pencereden dışarıyı seyrediyordu.

Aysun Hanım hafifçe öksürerek,

— Bir hanımefendi geldi hocam. Yirmi beş yaşında. Fakültemizde açık olan yardımcı doçentlik pozisyonuna başvurmak için geldiğini söyledi. Gerçekten iyi bir özgeçmiş var. Bir bakın isterseniz.

— Evet, doğru. Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesini derece ile bitirmiş. Kesinlikle aradığımız özelliklerden fazlası var! Pozisyona alım işlemleri başlatılabilir kanımca. Sahi, adı nedir bu hanımefendinin? diye sorarken ilk bakışta dikkat etmediği "adı-soyadı, doğum yeri" bölümünü arıyordu ki, Aysun Hanım;

— Rojda efendim! dedi.

İsmail Bey bir an suskunlaştı, sekreterine dışarda beklemesini söyledi. Yavaşça koltuğunda doğruldu, elleri yine bıyıklarında kısa süre düşündükten sonra ahizeyi kaldırdı ve Rojda'nın içeri alınmasını söyledi sertçe.

Rojda, üzerinde "Prof. Dr. İsmail Tektip / Rektör" yazan kapıyı çaldığında ayakları yerden kesilecek kadar heyecanlıydı.

—Merhaba Hocam. Ben Rojda dedi.

— Merhaba Rojda Hanım. Özgeçmişinizi değerlendirdim. Maalesef fakültemizin işe alım için belirlemiş olduğu şartlara uymuyorsunuz. Buraya uyum sağlayabilmeniz de pek olası görünmüyor. İsterseniz sizi memleketiniz Diyarbakır'da yaşayan bir meslektaşına yönlendirebilirim.

Dönüş yolunda camdan dışarıyı izlerken anlayabildi ancak o hissi. Yabancılık. Yine kendi şehrine, küçük evine ve komşularına dönüyordu.

— Ne oldu kızım? Dönmenin nedeni ne?

—Bahane anne, bahane... dedi gözleri ıslak Rojda.

Fotoğraf: Esin Tombuş

Bahane en önce ve en çok bir savunma ve kendini rahatlatma mekanizmasıdır. Çoğu zaman insanın eleştirilere ve yargılara karşı bir bahanesi vardır. Bir nevi kolaycılık, tembellik ve egoistlik de barındırır içinde aslında. Çünkü bu bahaneleri öne sürerek mağduriyetimizi ya da haklılığımızı ortaya koymak isteriz.

Olaylar ve eleştiriler karşısında bazen haklı nedenlerimiz ve sebep-sonuç ilişkileri olabilir. Ancak bahane daha çok başından savmak ve istememekle alakalı durumları içerir. Ve bir de her zaman bahanesi olan insanlar vardır. Tamamlayamadıkları, başaramadıkları, gerçekleştiremedikleri her şey için her zaman bahaneleri vardır. Aslında bahane bir karakter, motivasyon eksikliği ve hedefsiz yaşamın sonucunda öğrenilmiş bir vurdumduymazlık bir kolaycılık da olabilir.

Hemen hemen hiç bahane üretmeyen insanların çok çalışkan, kararlı, istekli ve istikrarlı olduğunu görürüz. Her zaman azimli, cesaretlidirler. Koşullar onları sarssa da oradan güçlenerek yeniden çıkmaya ve değişerek yeniden, koşullara uyum sağlayarak yola devam etmeye çalışırlar.

Bu insanlar az mıdır çok mudur ayrı bir tartışma konusudur ama tanıdığım tek bahanesi olmayan insan Mustafa Kemal Atatürk'tür. Tanıdığım en büyük Türk de Atatürk'tür. Çünkü onun büyüklüğü, gücü bir sürü gerçek imkânsızlık nedenleri varken bunları bir bahane hatta engel ve çaresizlik olarak görmeyip, bu koşullara teslim olmadan kendini ve Türk milletini var etmesidir. İçten gelen güç, fedakârlık, sabır, azim, sevgi, hedef, sarsılmaz bir karakter ve gerçekleştiren hayaller...

Gençler olarak bir dahaki sefere yakındığımızda, yorulduğumuzda, sıkıldığımızda bahane üretmeden önce yüce Ata'mızı hatırlayalım ve emanetini bıraktığı yerden daha ileriye vazgeçmeden taşıyarak ona teşekkürlerimizi sunalım.

TÜKENMEZ BAHANELER

Alara SAVCI

Yağmurlu bir akşam.
Bahanelerin tükendiği akşam.

Paltomun yırtık cebinde notunu buldum.
O akşam,
Dargın gözlerle bana baktığın sokakta
Yalnız yürüdüm.

Bu akşam bahanelerim tükenmiyor,
Izdirabım dinmiyor.

Bu sefer yapma deme,
Yapacağım bu akşam.

Geçme dediğin köprüden geçtim.
Çıkma dediğin yolu çıktım.

Daha çok bahaneye yer var bu akşam.

Çizim: Berjin Akın

OKYANUS

Derin AVCI

Yine karşısında kırılğan bir biblo gibi oturuyorum. Her sözüyle bir çatlak daha açıyor bedenimde, göz yaşlarım paramparça ruhumun acısıyla yüzümde kırmızı bir patika oluşuyor. Onca bencilliğinin zulmüne rağmen tekrar yalanını, bahanesini, sanki gerçekmiş gibi dinliyorum. Üzülmemem gerektiğini söylüyor bana, herkese karşı böyle davranıyormuş. Kişiliği buymuş onun, onu buralara getirenlere yazıklar olsun... Hem benmişim sorun ya; tıpkı bir bebek gibi ağlayan, üstüne alınan, durumu büyüten benmişim tabii.

Karşımda tüm çocukluğumu adadığım, kardeşim dediğim can dostum; boğucu dalgalarıyla anılan dev bir okyanusun gelgitleri gibi her bir bahanesiyle bana daha çok hakim olmaya çalışıyor. Önceleri düşü nürdüm, bu yaratıcı bahaneleri bulmak zamanını almış olmalı, benim iyiliğim için bana yalan söylüyor dur, elbette bana ayıracak zamanı bulacaktır diye. Fakat gelgitleri gün geçtikçe keskinleşen okyanusta derine, daha derine çekilip boğulmaya başladığımda onunla konuşmaya karar veriyorum. Bu okyanusa mavinin binbir tonu hakim: hüzün, utanç, şüphe, kaygı, umutsuzluk ve belki nefret. Bana karşı beslediği bu esenksiz sevgiyi her konuşmamızda mavinin başka bir tonuyla boyuyor, her konuşmada asla bilmediğim renklerle tanışıyorum. İlişkimizin komik yanı ise her ne zaman onu kendi dalgalarıyla yüzleştirmeye çalışsam, etrafına yalanlarıyla oluşturduğu bir duvar örüp ona karşı duyduğum samimiyeti daha güç hale getirmesiydi.

Ne olurdu bir kere benim için sevinse, belki benim için önemli bir günde bana zaman ayırabilse? Beraber vakit geçirip eskisi gibi tatlı lodosun altında sersemleyip sohbet etsek sabahlara kadar, kimse bana mısın demese... Çok mu zordu bana sarılmak, üzüldüğümde yanaklarımı ıslatan gözyaşlarımı silmek, bana hepsinin elbet bir gün geçeceğine dair söz vermek?

Okyanusunun hepsinin henüz keşfedilmemiş olması kaygılarımı her geçen gün daha da arttırırken karşılaşılabileceğim yepyeni bahanelerin gizinde boğuluyorum. Yine karşısında, küçük bir çocuk gibi, güçsüzüm. Onu dinliyorum sadece; ayırt edilmesi zor olmayan yalanlarını, kendi hisleriyle süslediği suçlamaları beni derine çekiyor. Nefes alamıyorum. Bu sefer derinliklerde mavinin "gıpta" tonunu görür gibi oluyorum. Bu kadar rahatsız edici mi benim için sevinmek, sevdiği arkadaşının mutluluğunu paylaşmak, artık bilemiyorum.

Boğuluyorum...

Boğuluyorum...

"Bir dahaki sefere söz ilk ben-"

Boğuluyorum...

KURTARICI

Umur Bilgiç

İnsan ruhunun toy ümidiyle açılır dünyaya.
Varlığını nasıl yaşatacağı kalmıştır ona,
Keşke farkında olsa algılarının,
Kurtulsa zincirlerinden koşulan sınırların,

Anlatsam anlayabilir misiniz?

Görebilir misiniz, kimler tarafından sessizleştirildiniz,
Duyabilir misiniz, zihinlerinize ket vuranları,
Esaretinizi ebedi kılmaya çalışanları,
Onları kabiliyetlerinizle alt edebileceğinizi görebilir misiniz?

Aslında, kendinizi sessizleştiren sizlersiniz.
Gördüklerinizden yarattığınız korkularla kaçtınız,
Duyduklarınızı düşüncelerinizde hapsedtiniz.
Cehaletin karanlığına karşı susmayı seçtiniz.

Ardına sığındığınız bahaneleri reddetmek...
Olağan döngüyü terk etmek değildir bu.

Ki bir gün gelecek,
İnsan artık yaşamının akışını geçiştirmeyecek,
İnsanlar korkuları ile yönetilmeyecek.
Kişinin, sonrasında da toplumun gelişimi kaçınılmaz olacak.

İnsan kendini potansiyelleri doğrultusunda yetiştirmekle yükümlü,
Yeteneklerini başka bir şansı yokmuşcasına ortaya çıkarmaya mecbur.
Peki başka bir şansı var mı? Yok.

Dön ve etrafına bir bak,
Önünde, kaçırdığını sandığın genç hayatlara bak,
Onların da rahatlarını terk etmediğini göreceksin.
Bahanelerin, senin gelişmene karşın en büyük engelin,
Kendini ancak öğrenerek kurtarabilirsin.

YOLUNDA

Ecrin KÜÇÜK

Her şey yolunda
Her gün
Her sabah güneşe karşı gözlerimi açıyorum
Karanlıkta kaldığımın farkına varmayarak

Akıntıya kürek çekiyorum
Dalgalarla savaşıyorum
Belki de çoktan en derindeyim
Her şey yolunda

Yürüyorum
Koşuyorum
İlerliyorum
Bir yere varıyorum değil mi?

Her şey yolunda
Bir maske takıyorum
Gözlerimin en derinliklerindeki okyanus görünmesin diye
Ağlamıyorum mutluyum diye

Ağlıyorum gülerek
Görünmeye çalışıyorum
Bahanelerimin arkasına saklanarak
Her şey yolunda

Fotoğraf: Esin Tombuş

DEFTER

Yiğithan AKKUŞ

Beni bir sandalyeye oturtular,
Elime bir defter bir de kalem,
Defterin içi bomboş.
Duvarlar yüzüme baktılar
Odanın ışığı loş.
'Elindeki defter, pişmanlıkların defteri
İstediğin kadar yaz' dediler.
'On sekiz yıllık kadir hayatımda,
Ne pişmanlığım olabilir?'
Demek istedim, demedim.
Yazdım:
Pişmanım ki,
Sustum kâğıt yiyen çocuklara,
Asık suratlı babalara,
Kızgın suratlı analara.
Pişmanım ki,
Oyuncaklarımı bir kenara atıp,
Defterlerin peşinden koşmaya.
Oyuncaklarım şimdi paslı
Defterlerim karla kaplı.
Pişmanım ki gençliğim
İdeallere tutsak olmuş.
Bembeyaz o eller
Simsiyah olup ölmüş

Fotoğraf: Elif Delfin Altınöz

BAHANENİN DE BÖYLESİ

Zeynep Nadide KARASU

Odasının ufak penceresinden yüzünü gösteriyordu güneş, sabah olmuştu. Alışılmış yaz günlerinin aksine, kasvetli bir hava vardı. Güneş belli ediyordu kendisini etmesine de adeta somurtuyor, asla iç ısıtmıyordu.

Tamamen ayılabilmek için gözlerini birkaç kez kırıştırdıktan sonra dikkatini duvarında asılı karton takvim çektirdi. Pazardı. Birkaç saniye boş boş baktı sadece. Yorgunluktan zaman algısı kalmamıştı. Bir önceki gece, kardeşinin beşiğini sallamış durmuştu. Bir türlü uyuyamamıştı yavrucağı. Sussa bile, ablasının kullaklarında yankılanmaya devam etmişti bağırışları. Tüm gece gözyaşı döken bebeğe bünye mi dayanırdı, ana değildi ki bu kız.

Kar kış, gece gündüz, sıcak soğuk demeden çalışmıştı. Sabahın köründe kalkıp yapacağı işleri erkenden bitirmiş, ardından dershanesine gitmiş, gecenin köründe de evine dönmüştü.

Gittiği dersane köydeki tek eğitim kurumuydu. Derme çatmaydı biraz fakat idare ederdi. Hayali doktor olmaktı. "Okuyup ne etçen kızım sen?" derlerdi köydeki kadınlar. "Evlen bir manavla, kasapla; otur aşağı çocuk bak." diyerek yıldırmaya çalışırlardı onu. "Benim anam göçtü gitti bu dünyadan teyze. Başka yavrular da yaşamasın bunu. Çok yaşasın analar, uzun olsun ömürleri, sağlıklı olsunlar." diye sustururdu onları.

Jülide ismini vermişti ona babası. Adı gibi karmakarışık, dağınık bir yaşamı vardı. Anası gitti gideli babası bambaşka bir adam olmuştu, bu sebeple evinde veya hayatında rast giden pek bir olay yoktu. Acılı bir baba ve beşiğinde dönüp duran bir bebek... Evi geçindirmek de ona kalmıştı, bu iki apayrı dünyalara göz kulak olmak da... Anası küçük kardeşini dünyaya getirirken gözlerini yummuştu hayata. Bu sebeple, babası iki kızını da bir pişmanlık olarak görüyordu. Ne saygı duyabildi kızlarına ne sevgi besleyebildi hıncından. Canının bir parçasına, hayat arkadaşına veda etmek zorunda kalmıştı.

Yorgunluktan kan çanağına dönmüş gözleri; penceresiyle takvimi arasında gidip gelirken, masasının tam orta yerine özenle yerleştirilmiş kimliği ilişti gözüne. Soğuk terler dökmeye başladı. Günün anlam ve önemini anımsayana kadar geçen sürede bile başına gelebilecek en kötü durum gerçekleşmiş olabilirdi. Kapıya koştu, kendisini dışarıya attı ve koştu, olabildiğince koştu.

Sınavın yapıldığı binaya vardığında dünyası adeta başına yıkıldı. Bunca derdin üstüne, en büyük korkusu da gerçekleşmişti.

Kapılar kapanmıştı.

Uykusuzluktan güçsüz düşmüş zayıf bedenini sınav görevlilerinin ayaklarına attı. Yalvardı, nasıl yalvardı...

—Amca, kulun kurbanın olayım, al beni içeri, yalvarırım al. Vicdanı olan az biraz acımaz mı?

—Beni ilgilendirmes kızım, sınava giriş saati belli. Kurallar böyle. Aklını başına alsaydın, erken yataydın. Böyle yediği yetmemiş gibi bir de yanındaki iş arkadaşına dönmüş, pis pis sırtmış ve inanılmaz rahatsız edici bir ses tonuyla alay edermiş gibi:

—Sanki tüm gece beşik sallamış, kıza bak. Bu nesilde hep aynı tavırlar, yaptıkları hiçbir hareket için sorumluluk almıyorlar... Bahanenin de böylesi yani.

YILIN İLK BAHANESİ

Zeynep Alya YILDIZ

20 Mart. Yılın ilk papatyası. Hafif esen meltemle dans ediyor yaprakları. Çok güzel. Ama farklı bir güzellik. Düşen ilk kar tanesi gibi değil güzelliği. Sanki... Sanki daha narin. Bir an gözümü ayırsam kaybolacak, parçalara ayrılacak gibi. Sanki o güzelliğini bir tek bana bahsetmişcesine gülümsüyor. Yanında gitmeliyim. Evet, bir karşılığı hak ediyor. Hem her an yok olabilir. Ne bileyim; biri üzerine basabilir veya... Veya bir tavşan o incecik yapraklarıyla ziyafet çekebilir. Daha önce buralarda ne tavşan gördüm ne de çimenlerde dolaşma zahmetine giren biri ama... Ama kim bilir, her şey mümkün. Hava da çok güzel. Artık kış bitti, ilkbahar geldi. Eminim çok güzel kokuyordur her yer, belki başka çiçekler de açmıştır. Fotoğraflarını çeker, daha sonra resmini çizerim. Hayır, yanıma almalıyım malzemelerimi. Canlı canlı çizmekten güzeli mi var! Hemen şapkamı aldım, en sevdiğim şapkamı. Kenarında beyaz dantelleri var. Üzerinde de minik bir gül motifi. En sevdiğim çiçek. Üstüme de en cıvılcı, en renkli elbisemi geçirdim. Ne kadar özlemişim bu elbisemi. Küçük kelebek desenleri var. Turuncu, sarı, mavi, pembe, kırmızı... Ve daha sayamayacağım birçok renkte kelebekler... Belki... Belki dışarıda kelebek de vardır. Şanslıysam onları da çizerim. Belki de narin papatyama konar bir tanesi. İkisini birlikte çizerim. Ayakkabılarımı da ayağıma geçirdim mi tamamdır! Artık hazırım. Kapıyı hafifçe araladım. İşte tam aradığım hava. Ne soğuk ne sıcak. Bir adım attım dışarıya doğru. Geliyorum minik papatya. Resmini çizeceğim, sana şarkılar söyleyeceğim. Bu o. Geçen de görmüştüm onu. Ama bugün daha neşeli. Mavi bir gömlek giymiş. Ve o da fark etmiş papatyayı. Aynı benim gibi... Olamaz. Olmamalı. Sert bir rüzgar esti. Ve hızla eve girdim. Hava ne kadar da soğukmuş. Ben... Yanlış karar vermişim sanırım. Çıkmamalıydım. Üşütebilirdim. Veya... Veya güzelim şapkam kirlenebilirdi. Hem birazcık düşününce... Daha ilkbahar gelmedi ki! 21 Mart tarihinde başlar ilkbahar. Hala kışta sayılırız. Ve kışın dışarı elbiseyle çıkmak...

Olacak iş değil.

Ne düşünüyordum ki dışarı çıkarken?

Papatyaymış.

Başka papatya mı yok dünyada?

Hem ne olacak ki o papatyaya?

Yok olacak hali yok ya.

Ayrıca resim çizmesini hiç beceremem.

Sesim de kötüdür şimdi.

Papatyayı ne yapacağım? Gül olsa, belki.

Ama papatya için değil.

Kelebek için de değil.

Zaten kelebekler o havada dolaşmazlar etrafta.

Soğuktu çünkü.

Çok soğuktu.

Ah, biz insanlar ne hale getirmişiz dünyayı.

Artık mevsimlerin bile sağı solu belli olmuyor.

Daha sabah sıcacıkken... Bir saniyede buz kesildi tüm dünya.

BAHANE OLMAK

Begüm ÇAKMAK

Bahane olarak kullanılmak... Bahane olmak... Bahane... Doğduğumdan beri hep bir sebep olduğumu düşünürdüm. Yaşadığım unutulmaz bebekliğin, çocukluğun, ergenliğin nedeni... Kavgalı, bağırışılı, şiddetli hayatın nedeni...

Bebekliğimden beri annem ve babam hep kavga ederdi. En ufak bir sebepten ortaya çıkan şiddetli kavgalar... Seslerin yükselmesi, benim odamda korkudan tir tir titremem, kavganın ardından gelen iki hafta, üç hafta, bir ay, iki ay boyunca konuşmamalar ve evde yaşanan gerginlik... Bu kavgalar sonucunda, zaman geçtikten sonra bir sonuca varılması gerekirdi. Bunun için de konuşmalar yapılırdı. Ben kapı arkasından içimde korkuyla o konuşmaları dinlerken konuşmaların vardığı barışmanın sebebi hep ben olurdu. "E çocuk var şimdi ortada." Bu cümleyle beraber sonucu varılır ve barışılırdı. Bu yüzden kendimi hep suçlu ama bir bakımdan da değerli hissederdim çünkü "Bana ne kadar önem veriyorlar, hep beni düşünüyorlar." diye düşünürdüm. Çocuk akı ya...

Bu kavgalar yaşandığı zaman etraftaki önemli önemsiz insanların çenesi de kapanmazdı. Onlar da beni bir sebep olarak sunarlardı. "Çocuğunuz da var, nasıl boşanacaksınız? Ona yazık değil mi?"

Aradan geçen yıllar sonucu artık ben ergenliğe girdim, liseye giden bir genç oldum. Bir klasik haline gelmiş rutinlerini bir kez daha gerçekleştirdiler ve kavga ettiler. Bu kavga sonucunda yine küslük aşamasındayken ben ikisine de ayrılmaları gerektiği ve bu sağlıksız ilişkinin onları yıprattığı hakkında konuşmalar yaptım. Yani boşanmalarını çok net bir şekilde destekledim. Sonra yine konuşma zamanı gelince kapının arkasındaki yerimi aldım. Bu sefer konuşmanın öznesi ben olmadım, ama sonuç yine aynıydı. İşte o zaman yıllarca sebep değil bahane olduğumu anladım. Aslında ben bir bahanedan ibaretmişim ve çocuk halimle kendimi suçlamamın bir anlamı yokmuş. Onlar kendi hevesleri, zaafı, duyguları yüzünden benim yaşamımı kaba çevirmiş.

Bahane olduğumu anladıktan sonra kendi geleceğim için yaşamaya başladım. Onlar kavga edince yine ister istemez etkileniyorum fakat eskisi kadar değil. Amacım bir an önce kendi ayaklarım üzerinde durabilecek hale gelip kendime parlak bir hayat edinmek.

KIŞ GÜNEŞİ

Berfin İrem KAYA

Dün korkak
karanlıktan
geceden kaçmış
gölgesi düşmüş üzerine

Bugün çıplak
yalın, yanlış, yapayalnız,
soğuk göğsünü yara yara
karın altında
saklananı arıyor
sobeleyememiş dünü

Uçurumdan düşenin
ardından getirdiği
Kış güneşi'nden kaçmış
kar
uçup giden rüzgara karışmış

Bugün bulmuş dünü
üstü yara bere
geçmişe merhem
çıplaklığını örtmüş
Kış güneşinin sıcaklığını, aydınlığını
Yarına şifa sanmış
Avunmuş

Oysa yalan kış güneşi
Hasta eden bir aldatmaca
Sonunda yere çakıldığı her sabahın faili
Çünkü unutma
Kış güneşi önce ısıtır, sonra yakar

MASUMİYETİME MEKTUP

Burcu Naz APAYDIN

Geldim.

Buradayım.

Senin yanıdayım.

Çünkü yapacak daha iyi bir şeyim yok.

Çünkü olmam gereken daha iyi bir yer yok.

Çünkü...

Çünkü kendime borçlu olduğum bir açıklama var.

Senin yanına gelmek için uydurduğum çünküler yüzünden.

Hatırlıyorum. Belki de senin hatırlamadığın kadar uzun zaman önce, hepimiz daha çok gençken ama ben hatırlıyorum. Nasıl hatırlamam? Zihnimin derinliklerinde yer edinen ve beni bambaşka bir insan yapan o anıları çok iyi hatırlıyorum. Şu anda yeni evimde, yeni hayatımda sana bunları yazıyorum çünkü yüzüne söyleyebilecek cesaretim yok. Peki sen hatırlar mısın seninle tanıştığımızda bu kadar da önemli olacağını tahmin edemeyeceğimiz ayrılığımızı? Ayrıldıktan sonra belki de istedim yazmayı, aramayı veya çatkapı çıkıp gelmeyi ama farkettim ki orda bıraktığımız sadece birbirimiz değildik. Gençliğimiz ve masumiyetimizi de bırakmışız ya da kaybetmişiz. O yüzden yazmamışım. Belki de tek istediğimiz büyümek, daha iyilerine sahip olmak olan o günlerin geri alınamayacağını düşünmüşüm. Sonradan fark etmişim bunun mümkün olabileceğini, çok geç olduğunu düşündüğümde. Şimdi baktığımda bahaneler buluyormuşum yine. Bu bahanelerimden vazgeçip engelleri yıkmak için yazıyorum sana son bir kere, bunu sana gönderip göndereceğimi bile bilmeden.

Fotoğraf: Merve Çakır

DEDESİNİN GÜLÜ

Ceylin AKTAN

Güneşin yüzüme vurduğunu biliyordum ama sıcaklığını hissedemeyecek kadar duygusuz bırakılmışım. Dalgaların sahile çarparken çıkardığı ses bile huzur vermiyordu artık. Kumlarda aileleriyle uçurtma uçuran çocukların hatırlattığı tek şey oydu. O, çocukluğumu süsleyen, tüm zorluklara direnen, saçlarında kar taneleri olan adamdı. Gözlerimdeki yaşların bir önemi yoktu artık. Bu dünyadan gittiğinde ağlayan çok olmuştu ama yokluğunu hisseden bir ben kalmışım. Dedem belki öyle mükemmel değildi. Her yanına gittiğimizde bizi birbirinden renkli oyuncaklarla donatmıyordu belki. Lakin onun o yorgun kalbi tüm mutlu anılarımdan çok daha huzurluydu. O gür sesiyle bize "dedesinin gülü" deyişi her bir kuruştan daha paha biçilemezdi. Herkesin bildiği o aydınlık yüzünü kafamda canlandırmaya çalışmak acıdan başka bir şey vermiyordu. Onu unutmak istemiyordum, anılarımız silinsin istemiyordum. Aklımdaydı, aklımdaydı tüm benliği, ama işte o son günü, o son dakikaları, o son saniyeleri silemiyordum hatırımdan. Bana son kez iskambil kağıdı oynayalım mı dediğindeki bahanelerimi unutamıyordum. "Hayır dede işim var." derkenki o acımasızlığı unutamıyordum işte. Sonuçta dedem hep orada olacaktı, başka şeyler ondan daha değerli gelebiliyordu. Yapmadım. Gitmedim yanına. Dinlemedim bana defalarca anlattığı masalları son bir kez daha. Bir yalan da ben ekledim bahaneler zincirime. Kalbimi yakıp yok edecek o son halkayı... Ertesi gün kuzenimin doğum günüydü ya, o gökkuşağı balonlar yerlerde geziniyordu ya, sabahın beşinde kalktığımda hepsi renksizdi artık. Kendi ellerimle ördüğüm zincir beni nefessiz bırakıyordu. Kulaklarım duymuyor, kalbim hissetmiyordu, hissedemiyordu. Varlığı yoktu onun artık. Her parçası silinmişti bu dünyadan. Aynaya baktığımdaki karşılaştığım yansımam, kaşımda birlikte uçurtma uçururken oluşmuş o küçük çizik, ondan kalan tek hatıralarımdı. Ben bunların hepsini hatırlarken dede, sen beni, torununu görebiliyor musun puslu bulutlardan?

Fotoğraf: Elif Polat

İLLÜZYON

Berfe İklim DEMİRCİ

Bütün gece sırtımda odun taşıdım. Hareket etmek istemiyorum. Uyanmak istemiyorum. Bunu gerçekten odun taşımış, omuzlarım morluklar içinde söylesem haklı bulurdunuz beni değil mi? Hayır, hiçbir şey taşımadım. Bütün gece yatağımdaydım. Uyudum da hatta, ama vücudum aksini söylüyor sanki. Hissedemiyorum uyuduğumu, dinlendiğimi. En azından bir gün için gerçekten uyuduğumu her zerremde hissetmek istiyorum ama işte burdayım. Yarım yamalak bir kahvaltı üstüne aldığım ilaç kanıma karışırken ellerimi ısıtmaya çalışıyorum. Okula gidiyorum, ne istiyorum ne de istemiyorum. Yapmak zorundayım, yapıyorum. Varıyorum en sonunda. Aslında hava da güzel, üzgün falan da değilim. Pencereden dışarıyı seyrederken dinlediğim müzikten zevk alıyorum hatta. Salt üzgünlük ve mutluluk. İnsanlar ikisinden birine sahip olduğuna öyle çok inanıyor ki ikisinin de beraber olabileceğine ihtimal vermiyor. Neşesi de hüznü de hayata dair iken sadece birini tercih edebileceklerine inanıyorlar. Ne yapayım, öyleler demek ki.

Arkadaşlarımın kapıdan girdiğini görüyorum, konuşmaya başlıyoruz. Şakalar yapıyor, gülüyoruz. Sonra bir başkasının öfkesine ortak oluyorum, ben de onunla sınavlara lanet ediyorum. Ders başlıyor falan. Dün de aynıydı, yarın da aynı olacak. Martı geliyor pencere pervazına. Bir süre onu izliyorum. Önüne dönmediğini duyuyorum öğretmenin. Yanıma baktığının farkına bile varmamışken önüme dönüyor geri. Dinlemiyor değilim, dinliyorum. Elimdeki kalemle kendimi yandan çiziyorum. Sonra teneffüs oluyor. Döngü devam ediyor. Gülüyoruz, saçma sapan şakalar yapıyoruz. Hatta dedikoduya kayıyor konuştuklarımız. Sonra ders başlıyor, sonra yine aynı. Boş dersim oluyor sonra, çalışıyorum kendimce. Kalbimde geçmeyen bir çarpıntıyla tarihleri ezberliyorum. Gün geçiyor bir şekilde, bütün bu sıkıcılığın içinde suratımı asmıyorum bile. Neden üzgünsün demesin kimse. Üzgün değilim. Sadece buraya ait değilim. Bir beden var beni tutan, acı içinde kıvrılırken bana sorguluyor gerçekliğimi. Bir şey hissetmiyorum ama.

Eve dönüyorum, bir şey yapmak istemiyorum. Yatağa uzanırken Diyojen'i düşünüyorum. Sonra telefonu alıyorum elime, düşünmek istemiyorum daha fazla. Mesajlaşıyorum. Her şeyden kaçabileceğime inanıyorum. Kendimi kandırıyorum. Yazmak bile zor geliyor, gücüm yetmiyor. "Hayır sorma, üzgün falan değilim" diye bağırarak istiyorum. "Onu bunu bırak, gel köpek balıklarının konuşalım." demek istiyorum. Bir şeyler anlatıyor, dinliyorum. İstemiyorum ters davranmak falan da. Gerçi yazışmak da istemiyorum, kendimle savaşıyorum. Çok yeni birine kendini açmaya çalışmak. Hissetmeden gülmeye çok alışmışken hissederek ağlamak belki de beni gerçek hissettiriyor, bu yüzden böylesine zor. Bu sırada hâlâ konuşuyoruz, öğretmenim bugün ne dedi biliyor musun, diye soruyor. Ne dedi, diyorum. "Yokluk bir tane ama varlık sonsuz," dedi, diyor. İyi demiş, diyorum. Bir şeyler hissettiriyor hissettirmesine ama kelimelere dökmek öyle zor ki kendimi. Beni onaylıyor, başka bir şeyler anlatıyor. Dinlemek istiyorum. Fazla yorgunum. Yarım kalan kitabımı düşünüyorum. Bir taraftan öylece düşüncelerimle konuşuyor olmayı diliyorum. O mümkün olmuyor, ben de daha fazla zorlayamıyorum kendimi. Kapatıyorum telefonu, ne yaptığımı da bilmiyorum sonra. Saatler geçiyor. Birkaç kez bana bakmaya geliyorlar. Bazen de ben gidiyorum. Ne yaptığımı soruyorlar. Hiç, diyorum. Gücüm buna yetiyor. Yüzleri geriliyor, bahanelerimi ve sorumsuzluğumu anlatıyorlar bana. Cevap vermiyorum. Döngüyü kıramıyorum. Geri odama dönüyorum. İyi ya da kötü hissetmiyorum, masanın başına geçmek istiyorum. Kalbim hâlâ beni yokluyor, dikkatim de çoktan beni terk etmiş zaten. Duvarı izliyorum. Sıkılıyorum. Tavana bakıyorum. Uykum geliyor. Önümdeki soruyu okuyorum. Ne aptal bir soru. Sonra bir şey oluyor, geri dönüyorum telefona. Nasılsın sorusu karşılıyor beni. İyi diyorum. Kötü değilim. Normalim. Normal olmak iyidir değil mi? O zaman iyiyim. Ne yaptığımı soruyor sonra. Yaptım bir şeyler sanırım diye geçiriyorum içimden. Anlatmaya değer bile bulmuyorum ama. Hiç, diyorum bir kez

daha. Anladım, diyor tatlı tatlı. Gülüyorum. Anlamadığını biliyorum. Ama elinden geleni yapıyor sanırım. Çok benziyoruz onunla, bir o kadar ayrıken hem de. Bir şeyler anlatıyor, sonra iyi geceler diyoruz. Gün bitti. Yorgunum. Omzunda yük mü taşıdın sorusuna cevabım hâlâ aynı. "Hiçbir şey yapmadın." demesi ne kolay güne aydınlık başlayana. Yapmadın ile yapamadın arasındaki o "a", bir harften fazlası ama. Kimse umursamıyor. Tek hissettiğim boşluk. Boşluğuma da bahane diyeceklerse desinler. Tavanı seyre devam.

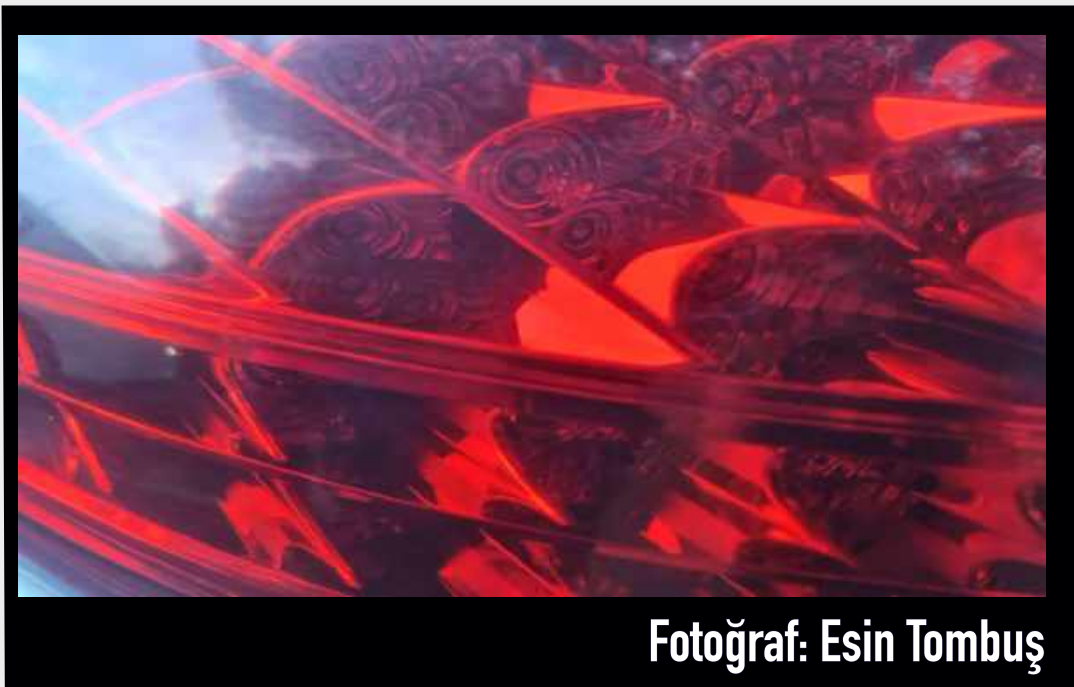
Herkesin yüreği kendi mahkemesidir. Progresif birkaç tını var kulağımda. Ben yoruldum gücümün yetmediği şeyler için kendimi prangalamaktan. Herkes birilerini memnun etmeye çalışıyor, o mahkemede hakimin kendileri olduğunun farkında bile değiller. Ne aptallık ama. Belki bütün bu düşüncelerim koca bir bahane, kim olduğundan bihaber olduğum bir maskenin ardındayım. Kim bilir. Veya... Kim niye bilsin? Düşünüyorum da, ben de henüz kendimin tam hakimi olmadım sanırım. Şikayet ederken kapana kısıldığım kafesimden; maviyi, özgürlüğü, aşkı, güzelliği, gülümsemeyi düşünüyorum. Buyum. Yapmadıklarım veya yaptıklarım, hiçbiri ne mutluluğumun ne de hüznümün eseri. Anlamıyorlar. Ben de anlatmıyorum zaten. Karşılıklı bir ilişki. Bu satırlarımı da kim okur bilmem, yazmada da öyle iddialı falan değilim. Sözcüklerim okunduğu ölçüde yaşarım, anlaşılmadığım ölçüde gölgelerdeyim. Daha on yedi yaşındayım, aklım beş karış havada. Bir o kadar da yaşlıyım, her şeyi görmüşüm sanki. Belki de sadece bahane üretiyorum, kendimi kandırıyorum. Gizemli çizmeye çalıştığım maskenin ardında da kocaman bir sıradanlık yatıyordur. Bilmiyorum. Bilmeye çalışmaktan da yoruldum.

Ben sadece hayalperestim.

Daha iyi günlerin hayalini kuruyorum.

Ve bazen de merak ediyorum:

Bütün bu acı, bir illüzyondan mı ibaret?

Fotoğraf: Esin Tombuş

SÖYLENEMEYENLER

Defne OYMACI

Bahanelerdir insanı gerçek dünyasından alıkoyan,
Acı tatlı tüm sözlerini, kursağında bırakan.
Korkmaktır hüzünden acıdan,
İnsanı en sonunda pişmanlıklarla baş başa bırakan.

Oysaki ölümdür bahanelerle ertelenemeyen,
Acı tatlı söylenemeyen tüm sözleri gerisinde bırakan.
Sözlerde sadece birkaç defter sayfası ve birkaç histir,
Geride kalanlara en büyük acıları yaşatan.

Bahanelerdir gerçekleşmesi gereken o buluşmaları erteleyen,
Aydınlık ve parlak göz bebeklerini solduran,
Sokakları, bankları, kaldırımları kırık cam parçalarıyla dolduran,
Gerisinde belki binlerce pişmanlık bırakan.

İnsanın bir kahveyi usulca yudumlarken düşünceleri,
Kahvesini söyleyemediği tüm sözlerine adayışı,
Keşfetmeyi göze alamadığı benliği ve korkuları,
Değil kırk yıllık bir hatırla, bir ömürle çözülemez.

Bahanelerden midir ki bu söylenemeyen sözler?
Tutulamayan binbir türlü yeminler,
Sevgisini söyleyemeden mezara girenler,
Mezarın başında gözyaşı dökenler...

Çizim: Melis Köstü

YALVARIŞ

Evin ÇAKMAK

Şimdi güneş bütün cilvesiyle mavisi unutulmuş bir göğe doğarken,
Bulutların umarsızlığı çınlıyor kaybolan yıldızların haykırışlarında.
Bir ağlama sesi yankılanıyor tuğlalarından yorgunluk akan sokağın duvarlarında.
Ona büyük gelen yırtık pabuçları arasındaki horoz şekerine bakarak
Bahane ediyor çocuk, sahip olamadığı her umutlu günün teker teker yok oluşunu.
Uçan beyaz güvercine yalvarıyor: Büyüme istiyorum.

Dört duvar arasında ateş böceklerinin yardım çığlıkları yükselirken,
Sönen her bir ruhun yaşam sevinci beyaz tahtanın mürekkebine gömülüyor
Basit bir yazıda dünyayı değiştiremezsin, diyen kibirli seslerin yersiz gürültüsü
Sönme mahkum uçan bir balonun patlayışından da önemsiz geliyor kulaklara
Bahane ediyor genç, kitapların içinde anlamsızlaşan her bir kelimenin işlevsizliğini.
Uçan beyaz güvercine yalvarıyor: Büyüme istiyorum.

Renkler, siyah ve beyazın sonsuz çatışmasının arasında yok olmaya başlarken
Kutularının içinde karıncalar bitmeyecek bir kış için kendilerini harcıyorlar.
Yalnızlığın ninnisi, kalabalığın ortasında hiç bu kadar can acıtmamışken
Rakamlar arasında ruhların kavgaları en ölümcül savaş melodisini çalmaya başlıyor.
Bahane ediyor adam, daha fazla zehirli kağıt kazanmak için zamanın yavaşlığını
Uçan beyaz güvercine yalvarıyor: Büyüme istiyorum.

Sakallarındaki aklarda geçmişin yorgunluğunu taşıırken,
El sallıyor, kayıp ruhları içinde barındıran yıldızların arasında tebessümü sönmeyen ay.
Geleceğin beklenmedik gelişi yerini ızdırabın alışılmış narin yaralarına bırakırken
Gözlerini yavaşça kapatıyor, sevdiklerini bir bir götürüşüne şahit oluyor celladın.
Artık bahanesi kalmıyor yaşlı adamın, harcadığı kumları tersine dökemiyor zamanın acımasız kum sa-
atinde
Tutsak kalmış, kanadı kırık beyaz güvercine son kez yalvarıyor: Büyüme istemiyorum.

Bahanelerin arasında kaybolan zaman, şimdi yoldaşı toprağın kollarında onu hayatın asıl kaçınılmaz ba-
hanesiyle sonsuza kadar kaybediyor...

GİZEMLİ RENKLERİN ARDINDA

Havin Ceren GÜNDOĞAN

O sıcak yaz gününde, şehrin gürültüsünden uzaklaşmak istedim. Bir arkadaşımın önerisiyle şehir dışındaki küçük bir kasabaya gitmeye karar verdim. Kasabanın merkezine varınca, gözlerim bir antikacının vitrininde parlayan eski bir tabloya takıldı. Tablo, rengarenk balıkların resmedildiği muazzam bir deniz manzarasını tasvir ediyordu. Tablo hakkında bilgi almak için dükkana girdiğimde antikacı, "Bu tablo, ünlü bir ressamın elinden çıkmış. İddia edilen o ki, ressam bu tabloyu yaparken gerçek bir deniz kıyısını ziyaret etmiş," dedi. Bunun üzerine merakım giderek arttı. "Eğer gerçekten bir bahane arıyorsan, bu tablo senin için mükemmel olabilir," dedi antikacı gülerek. En sonunda dayanamayıp tabloyu satın aldım ve kasabanın küçük bir kafesine oturdum. Resmedilen renkli balıkların, bir bahane yaratmam için beklediklerini düşündüm. Bir yandan tabloya dikkatlice baktım, bir yandan da kâğıt kalem olarak düşüncelerimi kağıda döktüm. Kafede beni gören bir kasabalı yanıma geldi ve kasabanın küçük galerisinden bahsetti. Dediğine göre bu küçük galeride kasabada yetişmiş sanatçıların eserleri yer alıyormuş. İlgimi çekeceğini düşündüğü için paylaşmak istemiş. Bunun yeni bahaneler yaratmak için bir fırsat olabileceğini düşünüp kasabanın küçük galerisine gittim. Yerel sanatçıların eserlerini incelerken kesin olarak karar verdim ki sanat, benim için gizemli bir bahane olmuştu. Bir ressamın bakış açısından bakmak, onu anlamaya çalışmak hayatıma yeni bir boyut katmışım gibi hissettirdi. Sanatı, kendi hayatımdan ve düşünce dünyamdan kaçmak için bir bahane olarak görmeye başladım. Her eser benim için farklı bir bahaneydi ve ben bu bahaneler sayesinde hayatın farklı yönlerini fark edebilmeye başlamıştım. Galeriden ayrılıp kasabada dolaşırken bir deniz kıyısı dikkatimi çekti, tıpkı antikacıdaki tablo gibi içinde rengarenk balıkların yüzdüğü bu denizi bir süre izledim. Sanırım zamanında ressam tabloyu yaparken buradan ilham almıştı. Böylece renklerin, doğanın gizeminin bir parçası olduğunu hissettim. Benim için sanat eserleri hayatın anlamını keşfetmek için bir bahaneyse doğa da ressam için bir bahaneydi. Kasabadan ayrılırken tabloyu yanıma alarak antikacıya teşekkür ettim. Rengarenk balıkların ardında gizli bir bahane bulmak, bana yeni bir dünya ve yepyeni bir bakış açısı açmıştı. Eve döndüğümde tabloyu salonumun baş köşesine astım ki bahanelerin eserlerin içinde gizli olduğunu ve istediğim anda onlara ulaşabileceğimi daima hatırlayabileyim.

Fotoğraf: Elif Delfin Altınöz

KARŞILAŞMA

Gülce DOĞAN

Genç kadın, izlediği dizi reklama girince gömüldüğü koltuktan doğrulup yanı başında yığılmış faturalara, atıştırmalık ambalajlarına baktı. Kabarmış faturaları büfenin çekmecesine, ambalajları da zaten ağzına kadar dolmuş çöpe attı. Sürgülü çöp kutusu yerine oturmadı, yarı yolda takıldı. Takıldığı yerden çıkartmak için biraz sert çekmiş olacak ki, kutu birden sürgüsünden fırladı ve çöpün içinde ne var ne yoksa üstüne saçıldı. Ambalajlar, haftalar öncesinden kalma çay posaları ve yemek artıkları... Islak çöpün pis kokusu her yeri sarmıştı ve bir süre ne yapacağını bilemedi. Kokunun iğrençliğini duymamaya çalışarak ekrana bakmaktan kızarmış gözlerini kapattı, sinirle iç çekti. Gürültüyü duyup çöpü karıştırmaya gelen kedilerini görmedi bile. Tüm bıkkınlığıyla ayağa kalkıp üstünü silkeledi. Çöpleri öfkeyle bir siyah torbaya doldurup kapıyı çarparak evinden çıktı. Gecenin soğuğu, rengi solmuş eşofman takımından geçip iliklerine işledi. Rüzgâr dağınık saçlarını iyice savururken seri adımlarla çöp konteynırına doğru yürüyordu. Karşısında, sokak lambasının altından geçerken belirginleşen bir kadın silüeti dikkatini çekti. Lambanın aydınlattığı yeri geçince görüntüsü kaybolmuştu, ama topuklu ayakkabılarının belirgin sesi hâlâ duyuluyordu. Tam çöpün kapağını açacaktı ki kadın hemen yanındaki lambanın altından geçti. Eli kapağa uzanmışken kadının yüzünün tanıdık olduğunu fark etti. Kadın da onu tanımış olacak ki bir an duraksadı ve birden uzun kirpikli gözleri iyice açıldı.

Yabancı kadın şüpheli bir sesle sordu: "Cemre?"

Karşısındakinin kim olduğunu hâlâ anlayamayan Cemre, elindeki çöp torbasını, yabancıyı görmeyeceği şekilde konteynerin arkasına fırlatıverdi. Bozuntuya vermeden şaşkın bir ifadeyle: "Evet, benim!" diye cevapladı.

Yabancı kadın Cemre'yi ne kadar özlediğini, hiç değişmediğini, tekrar karşılaştıkları için çok mutlu olduğunu söylüyordu; konuşurken yüzü şekilden şekle giriyor, yıllar sonra torunlarını gören yaşlı teyzeler gibi "Ne kadar da büyümüşsün!" dercesine bakıyor, başını sağa sola sallıyordu.

Cemre tüm bu süre boyunca yabancıyı kim olduğunu çıkartmaya çalışıyordu. Bir anlığına, gür dalgalı saçları, uzun boyu ve şık giyiminin arkasında, yabancıyı ilkokul arkadaşı Oya olduğunu fark etti.

Oya'nın ilkokul hâli gözünde canlandı: Ayakkabısı yırtık, ablasından kalma jilesinin önü yamalıydı. Oysa kendisinin parlak kırmızı babetleri ve yeni alınmış bir jilesi vardı. Oya'nın kıyafetine baktıkça tiksiniyordu.

Arkadaşının "Bir kahve mi içsek birlikte? Vaktin var mı?" demesiyle kendine geldi. Hâlâ karşısındakinin uzun, pahalı kabanından, özel tasarım topuklularından gözünü alamıyordu. Tam daveti kabul edecekti ki kendi kılığının farkına varıp utandı. "Cüzdanımı evde unuttum canım ya," dedi mahcup, yapay bir gülümsemeyle. "Hiç olur mu öyle şey?" Oya kabul etmemişti. "Hemen ileride bir kafe var, oturur bir çift laf ederiz, fena mı olur yıllardan sonra?"

Birlikte Oya'nın bahsettiği kafeye gittiler ve cam kenarındaki sakin bir masaya oturdular. Oya hemen yanlarında biten garsona iki kahve söyledi. Sohbetin konusu havaların soğukluğundan, mevsimlerin iyice değiştiğinden, 90'lı yılların güzelliğine, oradan da siyasete geldi. Haber programlarında konuşup konuşup bir sonuca varamayan konuklar gibi gündem konularına olan ilgileri birden sönüverdi. Oya sonunda can alıcı soruyu sordu:

"Ee, sen ne yapıyorsun şimdilerde? Hatta, dur dur, en başından anlat. Ne yaptın ilkokuldan sonra?" Cemre kahvesinden bir yudum aldı. "Babam ortaokulda bizi bir özel okula yazdırdı. Liseyi de orda okudum. Ya sen?"

Oya hafif bir tebessümle, "Bizim ilkokulun bitişindeki okulda devam ettim. Mahalleden çıkışım üniversiteyi kazanmamla oldu anlayacağın. Üniversite demişken, kaç sene geçmiş! İstanbul'da kazandım üniversiteyi. Dört sene, üstüne master, doktora derken oraya iyice yerleştim. Kim bilir sen neler yapmışsındır. Yurt dışı falan?"

Cemre boğazını temizledi. Babasının hapse girişini, iki senede dünyanın dört bir köşesinde tüm parasını çarçur edişini, sınıfta kalışını anlatamazdı.

"Ben de üniversiteyi ikinci senesinde hocayla yaşadığım bir anlaşmazlık yüzünden bıraktım. Dünyayı gezdim. Şimdi düşünüyorum, iyi ki zamanında gezmişim. Hem Apple'ın kurucusuna bak, okulu bırakmış ama nerelere gelmiş."

Oya şaşkınlığını zar zor gizleyebildi. Bir duraksamadan sonra: "Tabii, haklısın. Her şey okumakla olmuyor. Okul insanı kısıtlıyor bazen de. Farklı bir bölüm okusam hayatım ne kadar değişik olurdu diye düşünüyorum sık sık. Ne güzel, sen kendi çizgini çizmişsin. Neyle uğraşıyorsun, neler yapıyorsun?" Cemre ne diyeceğini bilemiyor, masanın altında ayaklarını sallıyordu. Gözü duvara yaslı kitaplığa ilişti. "Şey, bugünlerde yazarlık yapıyorum."

Oya'nın gözleri heyecanla açıldı. "Gerçekten mi? Ah ne kadar hoş! Hangi türde yazılar yazıyorsun? Yayınlanmış bir yazın varsa söyle biz de okuyalım mutlaka."

Karşılarındaki camın arkasından biri geçtikçe Cemre camda kendi yansımasını görüyordu. Saçlarını geriye sıvazlayarak düzeltmeye çalıştı. Olmuyor, tekrar dikiliyorlardı.

"Her türlü işte, yani şiir gibi şeyler yazıyorum."

Oya gerçekten sevinmişe benziyordu. Çantasından bir kitabı çıkardı. "Şansa bak. Geçenlerde Ülkü Tamer'in "Konuşma" şiirini okumuştum. Ne demek istiyor hiç anlayamadım. Birileri diyor ki anlam aramalısın. Anlamsız şiir diye bir şey hiç aklıma yatmıyor ki! İyi ki karşılaştık seninle. Sence ne anlatmak istiyor, ne dersin?" diye açtığı kitabı, şiirin olduğu sayfayı göstererek uzattı.

Cemre ilk başta şiiri okumaya çalıştıysa da dizeler birbirine karışıyor, satır atlıyor, kelimeler zihninde yuvarlanıp çığ gibi büyüyordu. Oya hâlâ sözde şair arkadaşına meraklı ve hayranlık dolu gözlerle bakıyordu. Hiçbir şey. Hiçbir şey anlamıyordu Cemre. Oya ne demişti, anlamla ilgili bir şeyler...

"Ben pek şiir okumam aslında..." Panikle verdiği cevabın saçmalığını sonradan fark etti.

Oya şaşırmişti. Bu sefer gizleyemiyordu da. "Nasıl yani?"

"Yani, yazmamı kötü etkiliyor. Çünkü kitaplar, ay şiirler..."

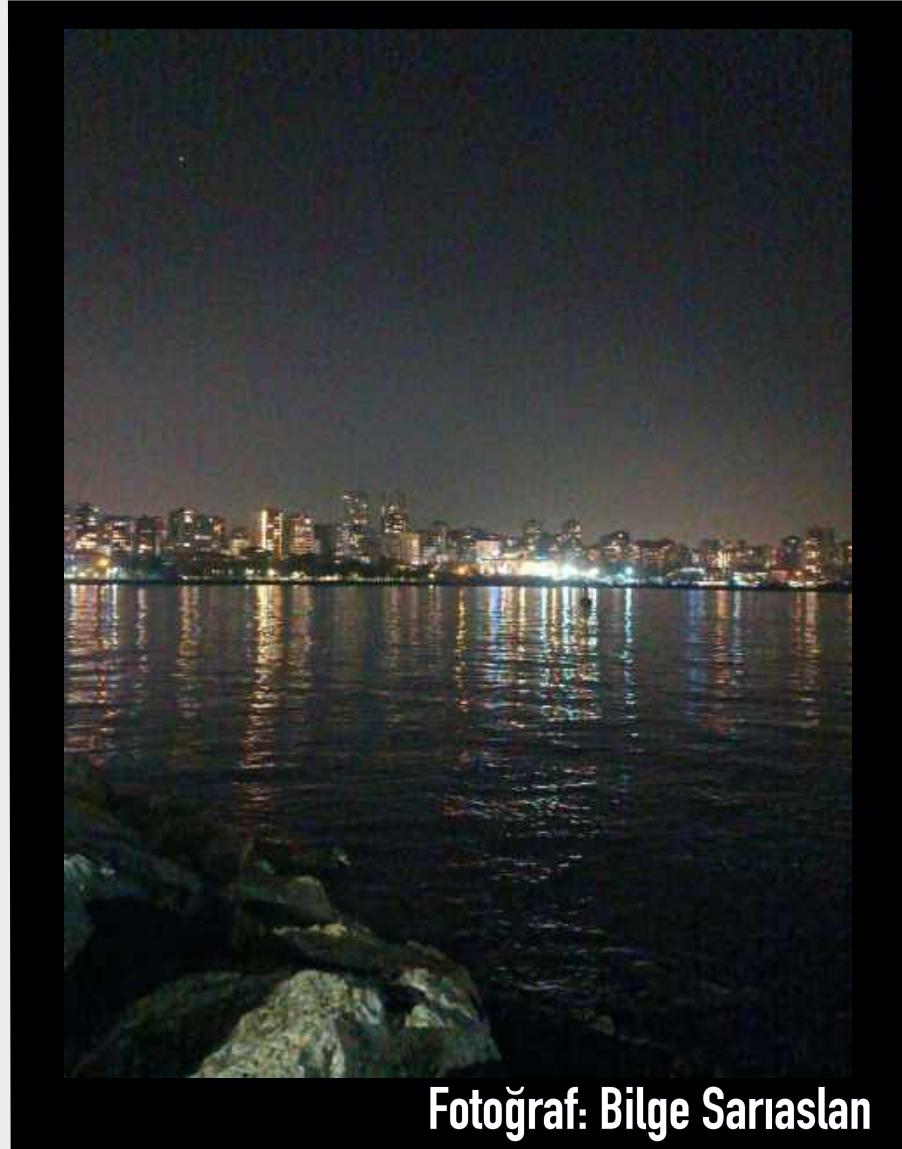
Okuduđu sözcükler, ağzından çıkan uydurmalara dolaşiyor, çelme takıyordu. Bir anda hepsi birleşip çığ gibi, az evvelki çöp yığını gibi Cemre'nin üstüne düştüler. Eşofman takımından yayılan pis koku şimdi burnuna daha yoğun geliyor, aklından geçenlerin yükü altında eziliyor, nefes, nefes alamıyordu!

Konuşamadığı şeyler sonunda ağzından bir hıçkırık olarak çıktı, boğazında düğümlenen düşünceler gözyaşı oldu aktı.

Oya telaşla Cemre'ye peçete uzatıyor, ne olduğunu soruyordu.

"Yoo, ağlamıyorum. Gözüme- gözüme toz kaçmış" diyebildi hıçkırıklar ve iç çekmeler arasında.

Cemre bu kez de gerçeği söylememişti.

Fotoğraf: Bilge Sarıaslan

YIKILAN DUVARLAR

Melis KÖSTÜ

Bilinmiyor bahane kelimesinin anlamı.
Geçştirilmek ve kandırılmaktı oysa.
Cahillikti bahane, korkaklıktı.
Hep yarınlara bırakmaktı.

Bahane nedir diye sordular,
Bilmiyorum dedim her fırsatta.
Sahi bilmiyor muydum, kim bilir?
Bilmemek de bir bahaneydi lafta.

Bahanenin ardına sığınmak kolaydı
Asıl sorun, kendime dürüst olmaktı.
Ama bir gün geldi, karşıma çıktı gerçek.
Bahanelerle örülen duvarım yıkıldı.

Kaçırdığım her fırsat bırakarak yarınlara
Yük oluyormuş meğer bana.
Özgürlüktü gelen, duvarlar yıkıldığında.
Gözlerimi açtım, geleceğe umutla.

Adımlarımı attım, vedalaştım bahanelerle.
Zincirlerden arındım, yüzleştim gerçeklerle.
Bahanelerle dolu olan geçmiş geride kaldı,
Gerçekler bana kucak açtı.

Fotoğraf: Baran Çiftçi

ANLAMİYORUM

Heja Seher TAŞLI

Davranışlarının tamamını bahanelerin arkasına sakladı insanlar...

Öldürdüler, üstünde yaşadığımız toprağı paylaşamıyoruz dediler,
gecenin o saatinde orada ne işi varmış dediler.

Aleviymiş,

Yahudiymiş,

Yezidiyemiş dediler.

zaten yaşamaya hakları yokmuş, cezayı vermek de onlara düşüyormuş

Dediler de dediler insanlar. Tek yapmaları gereken şey yaratılanı yaratandan ötürü sevmek iken dediler de dediler.

Oysa insanı insan yapan vicdanı değil miydi ki?

Nerede görülmüş bir bebeğin şiddet, nefret eğilimiyle doğduğu?

Yok muydu sevmek insanın doğasında?

Nereye kayboluveriyordu merhamet duygusu o bebekler büyüdükçe?

Ben de çok merak ediyorum bu soruların cevaplarını,

Çok merak ediyorum insanların nasıl karşılıklarını zanlı, kendilerini de hakim olarak düşünebildiklerini,

Suçta karar verdikten sonra cezayı nasıl kesebildiklerini...

Ama asla anlayacağımı düşünmüyorum,

93'te 35 canı "cehennem ateşi" içinde boğulmaya terk edenleri

23'te yurdundaki öğrenciyi işkence edenleri

Asla anlayacağımı düşünmüyorum.

İnsanlar bahanelerin arkasına saklandıkça onları anlamak istemiyorum.

Fotoğraf: Merve Çakır

KUŞLAR NEDEN UÇSUN Kİ

Kaan Ege SERİN

"Kapıyı bir açsana." dedi. "Çıkıp dolaşmak istiyorum biraz."

Yanında oturan adamsa "Olmaz. Hem nerelere gidebilirsin ki? Kalkıp uçacak halin yok herhalde." diye yanıt verdi.

Onu daha uçmayı öğrenemedi almıştı yuvasından. Yoldan geçerken ağaçtan gelen civıltısını duymuş, sesin kimden geldiğini anlamaya çalışırken de onu görmüştü dalların arasındaki yuvada. "Çok güzel. Sesi de, civıltısı da, kendisi de." Böyle düşünerek almayı denemişti onu o gün. Ailesi ilk başta karşı çıkmış, ama her gün bir hafta yem getirdikten sonra, memnuniyetle vermişti onu adama. Şimdi o tek pencere odada, o adamın her sabah ve akşam, gazetesini okumak ve kahvesini yudumlamak için oturduğu koltuğun yanındaki sehpanın üzerinde, demirden bir kafesin içinde yaşıyordu.

"İki ayağım var sonuçta, onları kullanarak yürüyebilirim biraz. Zaten, sırf ayaklarımla da çok uzağa gidemeyeceğimi biliyorsun."

"Öyle çık da seni yalnız görüp sahipsiz sansınlar. Ahlsız yırtıcı kuşlar çok türedi buralarda, duyuyorsun her akşam dediklerimi."

Adamı ikna etmek zordu, fakat kolay olduğu hiç olmamıştı ve onun bu sefer vazgeçeceği yoktu. "O zaman belki sen çıkarıp dolaştırabilirsin beni. Böylece kolayca gideriz istediğimiz yere." diye söyledi. "Buna akli elbet yatar." diye düşünüyordu fakat gelen "Bu kadar çalışıyorum, görüyorsun, bir de üstüne seni gezmeye mi çıkarayım?" cevabıyla umutları yerle bir oldu.

Pencereden içeri sızan ışık kızılasmaya başlamıştı. Yavaş yavaş gün batıyordu. İçine doğan son bir umutla konuştu: "O zaman izin ver de uçmayı deneyeyim. Böylece hem seni oyalamadan kendim çıkıp dönebilirim, hem de kimse bana korktuğun gibi zarar veremez." Ama nafile. Cevap hep aynıydı: "Bir muhabbet kuşunun yeri evidir. Bakacak yumurtaların varken uçup, öyle ortalıkta dolaşmak kadar uygunsuz bir şey olamaz senin için."

Öyleydi tabii, gerçekten de bakması gereken yumurtaları vardı kafesinin içindeki yuvasında. Şimdi kafesinden çıkıp gitse adam bakacak değildi ya onun yumurtalarına. İşi gücü vardı sonuçta sahibinin, hem kendisini hem de onu besleyecek parayı kazanıyordu.

Güneş ışığının son demetleri odayı terk ederken, adam, gazetesini okumaya geri döndü ve "Sen kaç zamandır dışarı çıkmaktan, dolaşmaktan, uçmaktan bahsediyorsun; bir hayli de ısrarcısın bugün. Ne olacak sanki, dolaşmaya çıkıp da nereye gideceksin?" diye konuştu kendi kendine. Kafesteki muhabbet kuşu da en sonunda söyledi uzun zamandır içinde tuttuğu o şeyi:

"Okula."

Adamın kaşları çatıldı.

"Ne dedin sen? Şaka yapıyorsun herhalde. Ne işin var senin okulla?"

"Sizin oğlanı görüyorum şu kapıdan okula gidip gelirken. Akşam çalışırken odasından sesini duyuyorum. Ara sıra buraya da geldiği oluyor çalışmak için. Bilgilediğini, bazen zorlansa da bir şeyi anlayınca yaşadığı mutluluğu görüyorum. Çalışırken kendi kendine konuştuğu oluyor, ilgimi çekiyor benim de. O yüzden okumak istiyorum, onun gibi o mutluluktan tatmak için bir miktar."

Odaya ağır bir sessizlik çökmüştü. Muhabbet kuşu adamın kaşlarının çatılmasını görmezden gelmiş, yüzünü öfke bürürken konuşmaya devam etmişti. Bunun ardından ikisi de kısa bir süre konuşmadılar, kıpırdamadılar, beklediler öylece. Güneş batmış, karanlık çökmüştü. Kuş, mum ışığında görüyordu şimdi adamın fal taşı gibi açılmış gözlerini. Sahibi konuştuğunda sesi öfkeden titriyordu.

“Sen artık delirdin herhalde! Ahlaksız! Ne demek okumak, ne demek oğlana özenmek?! Muhabbet kuşu-sun sen, muhabbet kuşları okuyacak da ne yapacak? Senin için o kafesin içinde yumurtalarına bakmak, yeterli bir yuva kurmak onlara! Ama tabii bilirim ben seni. Anladım, “okumak” bahane sana, çünkü sen de benim gibi biliyorsun işinin o kafesin içinde olduğunu. Bu kadar zamandır uçmaktan, dolaşmaktan bahsederken inanır mıyım şimdi senin bu okuma palavrasına? Uçmakmış, dolaşmış. Tıpkı o sokaklarda sürünüp duran pis kargalar gibi olmayı mı istiyorsun sen? Söyle, bu mu amacın?!”

Sonunda sakinleştiğinde muhabbet kuşunun korkudan kafesinin bir köşesine çekildiğini, başını kanatları altına almış ağladığını fark etti. Normalde çok umru olmazdı, bunun gibi kuşların ara sıra korkutulması tabiiydi, ama şimdi onun da canı sıkılmıştı ve muhabbet kuşu neşelenmezse günler boyu öylece kalacaktı. Yumurtalarına da bakılmayacaktı böylece, kafesine de, yuvasına da. Kuşunun yerine de o bakacak değildi onlara. Böylece yanaştı muhabbet kuşuna, umursamazlığını gizlemeye çalışarak gönlünü almayı denedi.

“Bak bana, bilirsin bazen böyle sertimdir, ama bütün söylediklerim senin iyiliğini gözettiğim için. Güven bana, senin için en doğrusu ve en yararlısı budur, o yüzden hiç gerek yok üzülmene. Hem düşün, sen uçup gitsen evimizi kim şenlendirecek, kim şarkı söyleyecek bizlere? Muhabbet kuşu evde değilse, zaten muhabbetin ne anlamı kalır?”

Fotoğraf: Ceylin Kulaksız

KOŞUYOR

Mazal ALİEFENDİOĞLU

Uzaklarda bir ülkenin, en uç noktasındaki bir şehrin, küçücük mahallesinin unutulmuş sokaklarında bir kadın koşuyor, kucağında bir tanecik oğlu.

O, bu mahallenin bomboş sokaklarında büyüdü. Onun bildiği tek ev burası. Ama artık gitmesi gerek.

Kendisi için, oğlu için, karnındaki doğmamış çocuk için.

Yetiştigi evin önünden geçerken yavaşlıyor. O, bu gecekondunun içinde adını kimsenin duymadığı yaşlı bir ebenin yardımıyla doğdu.

Bu dokunsa çökecek ev, bahaneler ile doluydu.

Annesini düşünüyor, babası için hep bahaneler uyduran annesini. Tıpkı onun kendi oğluna söylediği beyaz yalanlar gibi.

*Baban zor bir dönemden geçiyor yavrum.
Baban sadece bu akşamlik içiyor bir tanem.
Baban sana vurmak istemedi canım.*

Acaba dursa mı? Annesine veda etse mi?

Sonra birkaç bahane daha hatırlıyor. Ablasının ona söylediği bahaneler. Tıpkı yeterince hızlı olmazsa oğlunun daha doğmamış kardeşine söylemesi gereken bahaneler gibi.

*Annemiz hata etti ablam.
Annemiz bize bağırarak istemedi, sadece babamıza sinirli tatlım.
Annemiz babamızı bırakmak için doğru zamanı bekliyor küçüğüm.*

Ah, o doğru zaman. Asla gelmeyen o doğru zaman.

Tekrar koşuyor. Önünden geçtiği evleri, içinde yaşayanları, dükkanları ve sahiplerini hep tanıyor. Babasıyla içmeye gelen, davranışlarına hep bahaneler bulan adamlar ve zaman zaman annesinin bağırışlarını duyup asla araya girmeyen eşleri.

Oğlu uyanmasın diye sessiz olmaya çalışıyor. Yatmadan önce içtiği süte, kocasına verdiklerinden kalan azıcık uyku ilacını kattı ama şansını zorlamak istemiyor. Oğluna bahaneler uydurmak istemiyor. Gidecekleri yere geldiklerinde ona her şeyi anlatacak.

Kendince gülüyor. O kadar bariz bir yalan ki kendi bile inanmıyor.

Bunun üzerine biraz daha gülüyor, aslında o çok iyi bir yalancı. Öyle olmak zorunda. Oğlu uykusunda konuşmaya başlayınca hemen susuyor. Kendine geliyor.

Salak kız.

Aptal kız.

Beceriksiz kız.

Boynundaki şalı daha da yukarı çekiyor. Kimse onu görmemeli.

Arkasında ayak sesleri duyuyor. Yeterince hızlı değil. Ayakkabılarını çıkarıyor, önünden geçtiği bir ara sokağa fırlatıyor, bakmasına bile gerek yok, sokaktaki metal çöp kutusunun yerini ezbere biliyor. İnsanların dikkatini dağıtmayı da yıllar önce öğrendi.

Başka bir sokağa dalıyor, bu sokak bir sürü anı canlandırıyor. Gözlerini kapıyor, bu daracık sokaktan kurtulmak istiyor ama yapamaz, yol sadece buradan geçiyor.

Bir sürü bahane daha hatırlıyor.

Sana dokunmalarını istemiyor olsaydın daha kapalı giyinirdin hanımefendi.

Sana dokunmalarını istemiyor olsaydın onlara öyle bakmazdın küçük hanım.

Vesaire vesaire.

Kadın, polisi hiç sevmiyor. Babası da sevmezdi. Ona göre polis bahane yaratmaktan başka bir işe yaramıyor.

Koşuyor.

Karnındaki bebeğin tekmelediğini hissediyor, gittikçe daha hızlı koşuyor.

Kaçabilir. Kaçacak. Bahaneler olmayan bir hayata doğru koşuyor.

Ayağı sokakta oynayan bir çocuğun patlak topuna takılıyor, düşmemek için en yakın duvara tutunuyor ancak yine de karnının üstüne düşüyor. Oğlunu son anda yere çarpmandan kurtarıyor.

Başını kaldırıyor, ergenlik yıllarında ablasının çalıştığı evin önünden geçtiğini ancak o zaman anlıyor.

Ablasını düşünmekten pek hoşlanmıyor. Hatırlamayı sevmediği bir sürü anıyı geri getiriyor ablasını düşünmek.

Çiğlikler duyup mutfağa koştuğunu hatırlıyor. Kırık beyaz duvarlı mutfağın fayanslarının al al oluşunu...

Babam hata yaptı.

Babam ablamı öldürmek istemedi.

Babam hapse girmeyi hak etmiyor.

Ablasını ayaklarından tuttuğunu, ağlayan annesi yerleri silerken babasının bahçede çukur kazdığını hatırlıyor.

Polise rahatça yalan söyleyen annesini düşünüyor.

Kızım sorunluymdu.

Yanlış insanları sinirtendirmiş olabilir.

Alkolle ilgili sorunları vardı.

Ablası asla içmezdi.

Koşuyor.

Asla evlenmek istemediği, yıllarca sayısız bahane ürettiği kocasından kaçıyor.

Ama fazla durakladı. Kocasının ona yetiştiğini duyabiliyor. Yeterince fazla uyku ilacı kullanmamış olmalı. Babası, uyku ilaçları ile hemencecik uyurdu. Kocası o kadar rahat etkilenmiyor.

Saklanacak yer arıyor, ama bu sokak dar ve çıkışsız. İşte bu yüzden bu sokaktan nefret ediyor, onca yıl önce saklanacak bir yer olmadığı gibi şimdi de yok.

Duruyor.

Çocukluğundan beri sallanan su borusuna uzanmadan önce oğlunu yere bırakıyor. Boynundaki şalı sevgiyle oğlunun etrafına sarıyor, boruyu çekip yerinden çıkarıyor.

Hamile hali, çıplak ayakları ve arkasına sakladığı boru ile bekliyor. Kocası ile göz göze geliyor.

Adam ona doğru koştukça kadın gerilemiyor, yeterince yaklaştığında adam onu duvara itmeden boruyu kafasına indiriyor ve vurdukça vuruyor. Kocasının çığlıkları içinde sokaktakiler uyandıkça kadın yavaşlıyor.

Kocası durduğunda boruyu sakince yere bırakıyor, artık uyanmış olan oğlunun önüne eğiliyor.

“Koş.” diyor, “Uzaklara koş.”

Oğlu arkasında uzaklaştıkça siren sesleri duymaya başlıyor. Ancak o koşmuyor. Artık onun koşması için bir sebep yok.

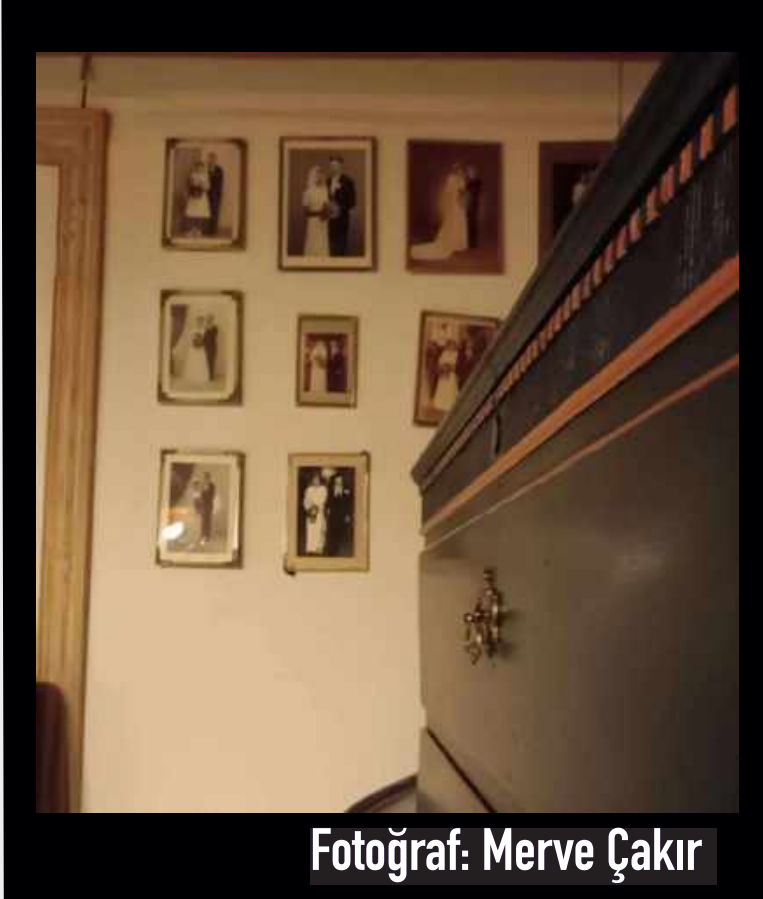
Kadın, çok iyi bir yalancı ve polise söyleyecek bir sürü bahanesi var.

Oğlu koştukça kadın bekliyor ve bahaneler dilinden kolayca akıyor.

BİLMEDEN HAPSOLMUŞUZ

Safiye Doğa VAROĞLU

Neden "bilmeyi" tercih eder insan "bilememek" varken? Neden "susmayı" tercih eder "konuşturulmak" varken? Neden "sevmemeyi" tercih eder "sevilememek" varken? İnsan bahanelerinin zincirlerinde hapsolür. Uçabilecekken kendini sadece koşabileceğine inandırır, yüzebilecekken insan suyla sadece yüzünü yıkar. Evet doğru belki de, azla yetinmelidir insan ama "azı" çoğunu görebilmesini engelliyorsa bu alçak gönüllülük müdür yoksa aptallık mı? Bahane... altı harfli bir kelime. İnsan bu boşlukta hapsolmuştur aslında. Kendine ördüğü her zincirin arkasında korkuları yatar. İnsan bu yüzden bahane üretir işte, gerçekleri söylemekten korktuğu için. Bahaneler insana azla yetinmeyi öğretir aslında. Olabilecekleri "olduğu kadarda" bıraktırır, yapılabilecekleri "yapabildiğin kadarda"... İnsanın en büyük düşmanı belki de bu yüzden "bahaneler" olmalıdır. Kendini görmesi için bahanelerinden arınması gerekir. Zincirlerini kırmalıdır yani... Sevip de söyleyememek bir bahanedir, yorulup çalışmamak da. İnsanın kurtuluşu zincirlerini kırmasında yatar. İnsan işte o zaman özgürleşir. Yapabildiklerini yaptığında, söyleyebileceklerini söylediğinde... Bugünün bahaneleri kimi zaman yarının gerçekleridir. Bu yüzden ki insan bahaneler olmadan yaşamalıdır. Bahaneler olmadan yaşamalıdır ki yarınlarını kaybetmesin.

Fotoğraf: Merve Çakır

BAHANE GÖLGESİ

Alara GARİPAĞAOĞLU

Bahane adlı bir gölge var, hissediyorum ruhumda.
Örtüyor, karanlıkla dolduruyor ışığı kuma.
Zamanın azlığı, hayatın çokluğu,
Bahane olmuş artık, hayallerin yoğunluğu.

Mücadele ediyorum -acı-, adım atmak cesaret ister,
Ama bahane bulmak kolay, kaçmak da benim tercih.
Engeller çıkmış yoluma, gözlerim sis dolu.
Yeterli mi bulduğum bahaneler, yoksa gerçekliğe bir direniş mi?

İşte duruyorum burada, ölü gibi durgun,
Bahanelerle örülü bir duvarın ardında boğuluyorum.
Hayatın zorluklarıyla baş etmek cesaret ister elbet,
Ama bahanelerin arkasına sığınmak da bir yöntem.

Gönlümde bir umut var, bahanelerime inat gibi,
Adım adım ilerleyeceğim, kararlı ve emin.
Gökyüzündeki yıldızlar, cesareti gösteriyor,
Bahanelerime inanmayacağım, yola çıkıp başarıya bakacağım.

Fotoğraf: Öykü Korkutan

SÖZLÜDEN 10 ALMAK

Defne TÜRKDÖNMEZ

Karakterler:

Eser: Haylaz ve ödevlerini yapmayan bir ortaokul öğrencisi

Öğretmen: Akıllı ve saygın bir matematik öğretmeni

Derya Hanım: Eser'in velisi

(Bir özel ortaokul. Yıl 2023. Günlerden perşembe. Ortaokul 7-A sınıfının öğrencileri matematik dersindedirler. Ön sıralarda çalışkan öğrenciler, arka sıralarda daha haylaz ve dersi dinlemeyen öğrenciler oturmaktadır. Eser de en arkada duvar kenarında oturur. Dersle ilgilenmez ve defterine karalamalar yapar. Öğretmen, 7-A sınıfına anlattığı konuyu bitirir ve ödevleri kontrol etmeye başlar.)

Öğretmen: Ödevleri kontrol etmeye başlıyorum. Herkes kitaplarını açtı değil mi?

Öğrenciler: Evett!

(Öğretmen kitapları tek tek kontrol etmeye başlar. Ödevlerini kontrol ettiği tüm öğrenciler ödevi yapmıştır ancak kontrol sırası arka sırada oturan Eser'e geldiğinde Eser'in kitabını açmadığını fark eder.)

Öğretmen: Oğlum sen neden kitabını açmadın?

Eser: Hocam, yaptım ödevi ama...

Öğretmen: Ama ne?

Eser: Hocam köpeğimiz yedi o sayfaları o yüzden de gösteremiyorum.

Öğretmen: Öyle mi? Aç bir kitabını da göreyim.

(Eser kitabını açar. Ödev sayfaları yerinde değildir. Öğretmen kitabı dikkatle inceler ve uzun uzun iç çeker.)

Öğretmen: Oğlum sizin hani kediniz vardı, bir de köpeğiniz mi var?

Eser: Hocam bizim kedimiz yok ki.

Öğretmen: Öyle mi? O zaman geçen hafta teslim etmen gereken matematik projeni kedin parçalamamış mıydı?

Eser: Aaaaa! Bizim matematik projemiz mi vardı?

Öğretmen: Ohooo! Ben kime ne anlatıyorum! İki gün sonraki veli toplantısında bunların hepsi ailene bildirilecek haberin olsun ama sana bir şans daha vereceğim. Eğer toplantıda ailene ödev yapmadığını söylememi istemiyorsan bir sonraki ödevini yap.

(Öğretmen diğer öğrencilerin ödevini kontrole devam eder. Kontrol bittikten sonra tüm sınıfa döner.)

Öğretmen: Evet gençler. Yarına ödeviniz sayfa 56 ile 57'deki alıştırmaları yapmak. Yaptıktan sonra kontrol edin. Kontrolsüz ödev kabul etmem ona göre. Çıkabilirsiniz.

(Öğrenciler sınıftan koşturarak çıkar. Eser okul bittikten sonra evine gider. Annesi ile evin mutfağında konuşmaktadır.)

Derya Hanım: Oğlum derslerin nasıl geçti?

Eser: Ya anne ya! Matematikçi bana sinirlendi yine bugün.

Derya Hanım: Aaaa! Neden, ne derdi varmış da benim oğluşuma sinirlenmiş?

Eser: Bilmiyorum ama sana veli görüşmesinde saçma sapan şeyler anlatabilir, şaşırma, tamam mı?

Derya Hanım: Merak etme sen. Ben onunla konuşurum. Sen hiç sıkma canını.

(Günlerden cuma. Günün son dersi matematiktir. Öğretmen 7-A sınıfının ödevlerini kontrol etmeye başlar.)

Öğretmen: (Eser'e) Sen ödevini yaptın mı?

Eser: Hocam maalesef yapamadım.

Öğretmen: Neden oğlum? (Alaycı bir şekilde gülümser.) Yine mi köpeğin yedi?

Eser: Yok hocam. Akşam anneme araba çarptı. Annem hastaneye kaldırıldığı için yanında durmak zorundaydım bu yüzden yapamadım.

Öğretmen: Hmmm... Geçmiş olsun ama... Daha bugün annenle telefonda konuştum ve bana sesi gayet iyi geldi. Emin misin araba çarptığına?

Eser: (Eser alaycı bir tavırla) Hocam ister inanın ister inanmayın. Benim acım büyük ve şu an siz beni azarlayıp arkadaşlarımla önünde küçük düşürüyorsunuz. Yaptığınız çok yanlış. Ben daha fazla derste duramayacağım. İzninizle çıkabilir miyim?

Öğretmen: (Sinirlenir.) Ayy! Çık, tamam nereye gidersen git! Yeter ya ben seninle mi uğraşacağım!

(Eser dersten çıkar. Öğretmen derse devam eder. Aradan bir gün geçer. Okulda 7.sınıfların veli toplantısı günüdür. Derya Hanım, Eser'in matematik öğretmeni ile olan toplantıya girer.)

Öğretmen: Maşallah, ne kadar da hızlı toparlamışsınız Derya Hanım.

Derya Hanım: Bir şey mi olmuştu ki?

Öğretmen: Hani araba (İç çeker.) neyse boş verin. Eser'e sorarsanız anlatır zaten. Şimdi anlatacaklarım bir anda fazla gelebilir ama tüm diğer öğretmen arkadaşlarımla da bu konuda benimle aynı fikirde. Oğlunuz, Eser, ödevlerini yapmıyor ve devamlı bahane buluyor. Misal sizin hem kediniz hem de köpeğiniz olduğunu iddia ediyor.

Derya Hanım: Bizim sadece muhabbet kuşumuz var ama... Ya hocam siz de çocuğa devamlı bağırıp çocuğu küçük düşürüyorsunuz. Yani yaptığınız hoş mu?

Öğretmen: Bakın oğlunuz ödev yapmıyor ve tüm öğretmenler şikayetçi ama siz hala bende mi kabahat arıyorsunuz?! (Sinirlenir ve tam o sırada aklına güzel bir fikir gelir. Mırıldanarak) Eskiden 10 değil 10 üzerinden değerlendiriliyordu, değil mi?

Derya Hanım: Efendim, tam duymadım ne dediniz?

Öğretmen: (Sırıtarak) Oğlunuza sözlüsünden 10 verdim de onu demiştim.

(Derya Hanım sevinir ve bu meseleyi de hallettiğini düşünerek gururlanır. Toplantı bitince göğsünü kabarak çıkar. Eve gider. Eser salondaki koltukta oturmaktadır. Derya Hanım, Eser' in yanına gider.)

Eser: Toplantı nasıl geçti?

Derya Hanım: Merak etme oğlum. Öğretmeninle konuştum ve meseleyi hallettim. Sana da sözlüden 10 verdi.

Eser: Nasıl? Ne demek 10 verdi?!

Derya Hanım: E, ne güzel işte oğlum?

Eser: Anne on üzerinden değil yüz üzerinden değerlendiriliyor artık sözlüler.

Derya Hanım: Aaaa!!! Ben hemen arıyorum öğretmenini. (Derya Hanım telefonunu çıkarır ve Öğretmen'i arar.) Hocam, iyi akşamlar. Siz bizim oğlana 10 verdiniz ama biz konuşup problemi halletmiştik. Yani, neden düşük verdiniz ki? (Öğretmen cevap verir.) Hmmm. (Duraklar.) Peki, tamamdır. Size de iyi akşamlar.

Eser: Noldu anne?

Derya Hanım: Hocan sözlü notlarını bir kağıda yazıyormuş ve senin ismin en yukarıdaymış ama hocanın köpeği kağıdı ısırıp koparmış ve senin notunun bir sıfırı gitmiş. Artık sisteme girdiği için notu değiştiremeyeceğini söyledi.

